



>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Stichting Steunpunt Studerende Moeders
Mevrouw de J.
Oberonweg 264
3208 PG SPIJKENISSE

Middelbaar Beroeps

Onderwijs
IPC 2150

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **10 JUNI 2014**
Betreft Jonge moeders die een opleiding volgen

Onze referentie
629963

Uw brief van
10 februari 2014

Geachte mevrouw De J

Tijdens het algemeen overleg op 3 april jl. met de Tweede Kamer over het voortijdig schoolverlatenbeleid heb ik toegezegd dat ik uw brief van 10 februari 2014 over de drempels en belemmeringen die (jonge) moeders met kinderen ondervinden bij het volgen van een opleiding zal beantwoorden. Mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, doe ik u hierbij het antwoord toekomen.

De minister van SZW en ik zijn van mening dat (jonge) mensen een opleiding moeten kunnen volgen en afronden die kansen biedt op betaald werk. Dit geldt onverkort voor vrouwen die vroeg of heel vroeg moeder worden. Een afgeronde opleiding biedt hun meer mogelijkheden voor zichzelf en voor hun kind(eren) te zorgen. Om die reden doen wij ons uiterste best obstakels weg te nemen. Uw activiteiten in de ondersteuning van deze jonge studerende moeders vinden wij dan ook zeer lovenswaardig.

U geeft aan dat deze groep op een aantal punten belemmeringen ondervindt.

1. Onnodige vertragingen en uitval als gevolg van onvoldoende specifieke begeleiding en coaching en overige randvoorzieningen om studie en zorgtaken te combineren. U stelt dat, nu alleenstaande jonge moeders verplicht worden om scholing (met studiefinanciering) te volgen, er des te meer reden is om hieraan aandacht te besteden.

Tot 18 jaar geldt leer- of kwalificatieplicht, ook voor alleenstaande jonge moeders. Vanaf 18 jaar is er geen algemene wettelijke verplichting om een opleiding te volgen, ook niet voor jonge moeders. Wil men tussen 18-30 jaar starten met een erkende opleiding, dan kan men in levensonderhoud voorzien via studiefinanciering.

Als iemand van 18 jaar of ouder aan de gemeente vraagt om een bijstandsuitkering kan de gemeente de betrokkene vragen naar behaalde diploma's en als die onvoldoende kansen op de arbeidsmarkt bieden, kan de gemeente de betrokkene terugverwijzen naar school. Dat zal (bijzondere omstandigheden daargelaten) gebeuren bij een ieder die een bijstandsuitkering

aanvraagt, maar geen diploma heeft dat kans biedt op duurzaam werk. Het is bovendien regel dat de gemeente de jongere (tot 27 jaar) naar een opleiding verwijst wanneer de betrokkene niet minimaal een mbo-2-opleiding (een startkwalificatie) met succes heeft afgerond.

Onderwijsinstellingen voelen zich volgens u niet verantwoordelijk voor studenten die zwanger zijn of de zorg voor kinderen hebben en zorgen daarom onvoldoende voor begeleiding en randvoorwaarden. U onderbouwt dit met enkele casussen.

Uit navraag in het mbo-veld en bij de MBO Raad blijkt dat bij de instellingen de begeleiding van studerende moeders nauwelijks als een knelpunt wordt ervaren: indien nodig (naar bevinden) levert men die begeleiding zoveel als mogelijk, toegesneden op de situatie en de vraag van de student. Tiernermoeders in het mbo worden ondersteund en waar mogelijk wordt hun maatwerk geboden net als aan studenten die door persoonlijke omstandigheden of ziekte niet in staat zijn fulltime naar school te gaan. Enkele grote mbo-instellingen die naar verhouding een substantieel aantal studerende moeders en/of zwangere studenten tellen hebben op dit punt specifiek beleid ontwikkeld. Zowel mbo- als ho-instellingen geven aan extra faciliteiten te bieden. Deze variëren van een checklist over alles met betrekking tot de aanstaande bevalling tot alles wat hiervoor geregeld moet worden: de hulp die bij de bevalling nodig is, een aanvullende begeleidingsafspraken in de onderwijsovereenkomst. In de regio Drechtsteden bijvoorbeeld hebben scholen samen met Leerplicht een protocol tiernermoeders opgesteld, waarin begeleiding en ondersteuning geregeld zijn. Enkele mbo-instellingen hebben (wisselend) voldoende studerende moeders in één opleiding zodat een of meer aparte klassen mogelijk zijn met een aangepast rooster en waarin tijdens de lessen ook aandacht wordt besteed aan kinderverzorging, enz.

In het hoger onderwijs is veel meer ruimte om het volgen van lessen of colleges te combineren met de zorg voor een kind: het ho kent meer zelfstudie dan het mbo.

Alle hoger onderwijsinstellingen hebben bovendien een profileringsfonds dat bedoeld is om studenten die studievertraging oplopen vanwege persoonlijke omstandigheden (o.a. een chronische ziekte, handicap of zwangerschap) en daardoor hun termijnen voor een beurs overschrijden, financieel te ondersteunen. In 2011 was met deze ondersteuning ruim € 17 miljoen gemoeid. Het mbo kent geen profileringsfonds. Daartegenover staat dat de studiefinanciering, inclusief de eenoudertoeslag, in de mbo-opleidingen niveau 1 en 2 altijd een gift is (met uitzondering van een eventuele lening), deze mbo-studenten bouwen geen schuld op.

2. Uw tweede en derde punt betreffen financiële kwesties: alleenstaande jonge moeders met een scholingsplicht worden gedwongen schulden aan te gaan vanwege hun kinderen en moeten - in uw woorden - zo een hogere prijs betalen voor onderwijs. Er is geen gemeentelijke tegemoetkoming meer in de kosten van de kinderopvang. De eenoudertoeslag voor alleenstaande studerende ouders moet worden terugbetaald wanneer er langer over een studie wordt gedaan of wanneer sprake is van uitval, zelfs als dat het gevolg is van onvoldoende voorzieningen in het onderwijs om studeren en zorgtaken te combineren.

Op de scholingsplicht ben ik hiervoor al ingegaan. Dat moeders met scholingsplicht meer moeten lenen vanwege het onderhoud van (een) kind(eren) is inderdaad een feit, maar wel een te rechtvaardigen feit.

De studiefinanciering biedt overigens wel degelijk een aanvulling wanneer een student een kind heeft. De aanvullende eenoudertoeslag bedraagt voor een mbo-student(e) ruim € 450 per maand en behoort tot de prestatiebeurs. De gehele beurs wordt een gift zodra het diploma is behaald. De termijn hiervoor is 10 jaar. Deze stimulans tot aan de eindstreep is juist bedoeld om groepen die sneller afhaken toch te bewegen hun opleiding af te ronden. Studerende moeders die een mbo-diploma behalen, hebben hierdoor niet meer kosten dan andere studenten. In de Wet Studiefinanciering 2000 staat bovendien dat bij bijzondere omstandigheden waardoor een student niet in staat is binnen de diplomatermijn beroepsonderwijs met goed gevolg het afsluitend examen van een opleiding niveau 3 of 4 af te leggen, deze diplomatermijn kan worden verlengd. De eenoudertoeslag is onderdeel van de prestatiebeurs en moet worden terugbetaald wanneer langer over de studie wordt gedaan of bij uitval. Maar mocht dat het geval zijn, dan kunnen die schulden onder een soepel regime worden terugbetaald, i.c. tegen een lage rente en er wordt bovendien rekening gehouden met de draagkracht van de oud-student. Naast soepele terugbetalingsvoorwaarden, waardoor alle studenten niet méér hoeven terug te betalen dan voor hen mogelijk is, zijn er, zoals hierboven beschreven wel degelijk extra voorzieningen voor studenten die de zorg voor kinderen hebben of zwanger zijn.

Alleenstaande studerende moeders hebben (via de Belastingdienst) recht op kinderopvangtoeslag als zij staan ingeschreven bij een school of instelling waarvoor ze studiefinanciering of een tegemoetkoming in de studiekosten kunnen krijgen. Voor de laagste inkomens wordt circa 90% van de kosten van kinderopvang tot aan de maximum-uurprijs vergoed via de kinderopvangtoeslag. Een gemeente kan daarnaast nog een aanvullende tegemoetkoming aan ouders geven om de eigen bijdrage te verminderen. Hierbij geldt de gemeentelijke beleidsvrijheid om te beslissen of iemand voor een tegemoetkoming in aanmerking komt en om de hoogte ervan te bepalen.

3. U stelt dat de informatievoorziening over studeren als alleenstaande (aanstaande) moeder zowel voor de vrouwen als voor de betrokken instanties versnipperd en onduidelijk is.

U hebt daarin gelijk; er is op dit moment geen brochure beschikbaar met daarin informatie over studeren met een kind, eenoudertoeslag, tegemoetkoming kosten kinderopvang, enz. Samen met SZW ga ik ervoor zorgen dat er een brochure komt.

4. U stelt dat toestemming voor het volgen van een opleiding met behoud van uitkering slechts wordt gegeven voor het behalen van een startkwalificatie. Mensen met meer capaciteiten krijgen geen gelegenheid die te benutten.

Het is aan de betrokken gemeente om te bepalen wat voor een cliënt de beste kansen zijn om duurzaam aan het werk te komen. Gelet op het belang van een startkwalificatie ligt het in de rede om bijstandsgerechtigde alleenstaande ouders, voor wie dat haalbaar is, te verplichten een opleiding te volgen tot startkwalificatieniveau. Bij alleenstaande ouders die al een startkwalificatie

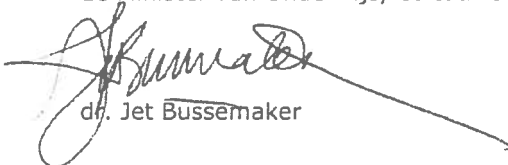
hebben, is het aan de gemeente om – rekening houdende met de individuele omstandigheden - iemand al dan niet toestemming te geven om met behoud van bijstand een opleiding te volgen. De gemeente zal dan o.a. bezien of de betreffende opleiding voor deze persoon noodzakelijk is en of deze zijn of haar re-integratie niet in de weg staat of juist ten goede komt. Voorts geldt, dat als iemand voor bijvoorbeeld een hbo- of een universitaire opleiding, in aanmerking komt voor studiefinanciering of een lening, er geen recht (meer) bestaat op bijstand, ook niet op aanvullende bijstand. Maar ik verwijs u wel naar mijn opmerking over de mogelijkheid om van de gemeente een aanvullende tegemoetkoming kinderopvang te ontvangen. Het beleid van iedere gemeente (welke re-integratie-instrumenten worden wanneer ingezet) is uiteengezet in een gemeentelijke re-integratie- en participatieverordening. De gemeente kan daarbij specifieke aandacht schenken aan bepaalde groepen, bijvoorbeeld aan vrouwen. De verordening is openbaar en staat doorgaans op de gemeentelijke website. Tegen een beslissing van de gemeente – bijvoorbeeld het onthouden van toestemming voor het volgen van scholing - kan bezwaar worden gemaakt.

Onze referentie
629963

Ik vertrouw erop uw brief hiermee voldoende te hebben beantwoord.

Met vriendelijke groet,

mede namens Lodewijk Asscher, Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,



dr. Jet Bussemaker